

آنچه در این ستون می‌خوانید، دیدگاه‌های رسانه‌های خارجی است که صرفاً جهت اطلاع‌رسانی منتشر می‌شود و این دیدگاه‌ها موضع روزنامه «هم‌میهن» نیست.

AXIOS

جلسه اضطراری ترامپ در مورد ایران و غزه

اکسیوس به نقل از مقامات آمریکایی مدعی شد که رئیس‌جمهور این کشور و تمام تیم ارشد سیاست خارجی‌اش ساعت‌ها در اقامتگاه وی درباره راهبرد واشنگتن درباره برنامه هسته‌ای تهران بحث و گفت‌وگو کردند.

پایگاه خبری اکسیوس به نقل از دو مقام آمریکایی و یک مقام آگاه دیگر مدعی شد که دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا روز یکشنبه در «کمپ دیوید» تمام تیم ارشد سیاست خارجی‌اش را گرد هم آورد و آنها ساعت‌ها درباره راهبرد واشنگتن درباره برنامه هسته‌ای تهران و همچنین جنگ غزه گفت‌وگو کردند.

خبرگزاری مهر نوشت یک مقام ارشد آمریکایی به اکسیوس گفت که به باور ترامپ، هر دو مسئله (برنامه هسته‌ای ایران و جنگ غزه) در هم تنیده و بخشی از واقعیت منطقه‌ای هستند که او قصد شکل دادن آن را دارد!

به گفته مقامات آمریکایی، این جلسه غیر رسمی در کمپ دیوید، حاوی چندین دستورکار سیاسی بوده است که در نشست مرتبط با ایران و غزه، علاوه بر ترامپ، جی‌دی‌ونس معاونش، مارکو رابویو، وزیر خارجه، پیت هگست وزیر دفاع، سوزی وایلز رئیس دفتر کاخ سفید، استیو ویتکاف، فرستاده ویژه ترامپ در غرب آسیا، جان رتکلیف، مدیر سی‌آی‌ای، تولسی گابارد مدیر اطلاعات ملی و سایر مقامات آمریکایی حضور داشتند.

ترامپ دیروز بدون اشاره به جزئیات این جلسات، گفت که «ژنرال‌ها و دربارداران» ارتش آمریکا نیز در جلسات حضور داشتند. یک مقام آمریکایی به اکسیوس گفت که جمع شدن مقامات ارشد تیم سیاست خارجی ترامپ در کمپ دیوید به آنها اجازه داد تا برای مدتی طولانی گرد هم آمده و درباره این مسائل بحث کنند.

اکسیوس همچنین مدعی شد که به گفته کاخ سفید، ضرب‌الاجل اولیه ترامپ برای توافق با تهران، پنجشنبه هفته جاری به اتمام خواهد رسید هر چند طرفین در حال حاضر خواستار ادامه مذاکرات هستند.

دونالد ترامپ در تازه‌ترین اظهارنظر درباره ایران و مذاکرات واشنگتن و تهران مدعی شد: ما تلاش‌های زیادی در خصوص ایران انجام می‌دهیم، اما تیم مذاکره‌کننده آن‌ها بسیار سرسخت و دشوار هستند.

وی همچنین با اشاره به تماس اخیر خود با بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی اظهار داشت: در گفت‌وگویی که با نتانیاهو داشتم، موضوعات بسیاری را مطرح کردیم و تماس، به‌خوبی پیش رفت.

رئیس‌جمهوری آمریکا افزود که با نتانیاهو در خصوص موضوع ایران و دیگر مسائل گفت‌وگو کرده است. ترامپ همچنین با تکرار تهدیدات همیشگی خود مبنی بر استفاده از راه‌های جایگزین در صورت نرسیدن به توافق با ایران مدعی شد: در تلاش برای دستیابی به توافق با ایران هستیم تا از وقوع مرگ و ویرانی جلوگیری کنیم.

اکسیوس پیش‌تر به نقل از یک مقام آمریکایی مدعی شد که «دور ششم مذاکرات ایران و آمریکا جمعه در اسلو یا یکشنبه در مسقط برگزار خواهد شد.» سخنگوی وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران اعلام کرده که دور ششم مذاکرات، یکشنبه آینده در مسقط برگزار می‌شود.

همزمان، تلاش‌ها برای پایان دادن به جنگ غزه نیز در جریان است. ترامپ در گفت‌وگو با نتانیاهو نسبت به ورود کمک‌های بشردوستانه ابراز رضایت کرده، اما مذاکرات آتش‌بس، هنوز در بن‌بست قرار دارد.

با این حال، فشارهای قطر بر حماس باعث تغییراتی در مواضع این گروه شده است. یک مقام آمریکایی گفت: «تحول بزرگ در این هفته بعید است، اما پیشرفت‌هایی حاصل شده و اکنون به توافق نزدیک‌تریم.»

دیپلماسی

DIPLOMACY

گزارش
هسته‌ای

عکس: President.ir

رویای کنسرسیوم

آیازمینه همکاری میان ایران و کشورهای عربی برای ایجاد کنسرسیوم مشترک غنی‌سازی وجود دارد

قرار است این کنسرسیوم دقیقاً چه شرایطی داشته‌باشد. تفاوت زیادی وجود دارد بین اینکه تأسیسات غنی‌سازی کنسرسیوم در خاک ایران قرار داشته‌باشد یا اینکه در خاک یک کشور عربی قرار بگیرد. اینکه انتظار داشته‌باشیم کشورهای عربی سرمایه‌های خود را به ایران بیاورند و در ایران برای تأسیسات غنی‌سازی سرمایه‌گذاری کنند و به ازای آن از اورانیوم غنی‌شده این تأسیسات استفاده کنند، مشکل است. این دو حالت متفاوت در مورد محل قرار گرفتن تأسیسات غنی‌سازی اورانیوم، مسئله بسیار مهمی است که تا قبل از مشخص شدن آن، اساساً گفت‌وگو در مورد عملی بودن این ایده مبنایی ندارد.» سناریوی محل قرار گرفتن تأسیسات غنی‌سازی یکی از مهم‌ترین مسائلی است که در طول بیش از نیم قرن مطرح شدن این ایده، مورد اختلاف ایران و طرف‌های خارجی بوده‌است. این

شهاب شهسواری

خبرنگار گروه دیپلماسی

این روزها ایده کنسرسیوم غنی‌سازی ایران و کشورهای عربی به شکل گسترده‌ای توسط رسانه‌ها، کارشناسان و افکار عمومی مورد توجه قرار گرفته‌است. گفته‌می‌شود که این ایده یکی از پیشنهادهایی است که روی میز مذاکره میان ایران و آمریکا برای حل و فصل اختلاف‌های هسته‌ای قرار دارد. اما سوال اینجاست که ایران و کشورهای عربی تا چه اندازه آمادگی اجرای چنین ایده پیچیده‌ای را دارند؟ کوروش احمدی، دیپلمات پیشین ایران در سازمان ملل متحد می‌گوید: «مسئله اصلی کنسرسیوم این است که

ایده کنسرسیوم غنی‌سازی ایرانی – عربی عملی نیست

نصرت‌الله تاجیک

سفیر پیشین ایران در اردن

این ایده از آن دسته مقولاتی است که پنجاه درصدش جوهره! و تا به امروز هیچ‌یک از مقام‌های کشورهای عربی اظهارنظری، نفعی یا اثباتاً در مورد تمایل به عضویت یا مشارکت در کنسرسیوم اتمی با ایران جایی مستند نشده است. شاید آخرین اظهارنظری که در این مورد از سوی یک مقام رسمی عربستان سعودی مطرح شده‌باشد، مربوط به سال ۱۳۸۶ است که سعود الفیصل، وزیر خارجه وقت عربستان سعودی، پیشنهاد تشکیل کنسرسیوم غنی‌سازی در یک کشور بی طرف مانند سوئیس را مطرح کرد. الان شرایط منطقه کاملاً تغییر کرده‌است، دوران ملک عبدالله و سعود الفیصل گذشته‌است و معادلات منطقه به شکل چشمگیری متحول شده است. تازه این پنجاه درصدش هم چندان جور نیست و ایران فقط نمی‌خواهد با هر ایده‌ای مخالفت کند که مخالف توافق قلمداد نشود! واقعیت این است که ظرفیت چنین همکاری بین ایران و اعراب از جهات متعدد وجود ندارد و حتی می‌توان گفت چنین ظرفیتی در چارچوب همکاری کشورهای عربی هم وجود ندارد! ایران و کشورهایمانند عربستان سعودی، حتی یک کارخانه دوچرخه‌سازی مشترک هم با یکدیگر ندارند، چگونه می‌توان چنین فناوری و اطلاعاتی را، آن هم با پیش‌زمینه‌هایی که وجود دارد به اشتراک بگذارند؟ فراموش نکنید که اکنون تعدادی از کشورهای جنوب خلیج فارس ارتباط رسمی با اسرائیل دارند، در حالی که ایران اسرائیل را دشمن می‌پندارد. هنوز ظرفیت همکاری برای یک‌نشریه مشترک ایرانی-عربی هم بین کشورهای منطقه ایجاد نشده است. به‌هیچ‌وجه هنوز روحیه همکاری و کار مشترک بین ایران و کشورهای عربی منطقه وجود ندارد. متأسفانه شرایط منطقه به گونه‌ای است که کشورهای عربی هنوز حل مشکلات ما را ر خدایا! به ضرر خودشان ازبایی می‌کنند. اگر ایران مشکلاتش را در پرونده هسته‌ای با غرب حل و فصل کند، تصور اعراب این است که ایران به هژمون منطقه تبدیل

دیپلمات بازنشسته می‌گوید: «اگر فرض ما این باشد که با یک کنسرسیوم مواجه باشیم که تأسیسات آن در خاک ایران واقع شده است، با توجه به سوابقی که ما با کشورهای عربی داریم، کار چندان راحتی نیست. اگر فرض ما این باشد، آنگاه انتظار این است که کشورهای عربی در ایران برای غنی‌سازی اورانیوم سرمایه‌گذاری کنند. در واقع در این سناریو تنها کاری که کشورهای عربی می‌کنند این است که پول خود را در تأسیسات ایران سرمایه‌گذاری کنند و کارشناسان خود را از جمله کارشناسان فنی، هسته‌ای و مدیریتی به ایران اعزام کنند. احتمال پذیرش چنین شرایطی از سوی کشورهای عربی بسیار پایین است.» هرچند تهران در طول سالیان گذشته اقدام‌های زیادی برای عادی‌سازی روابط با کشورهای عربی منطقه انجام داده‌است، اما هنوز سطح روابط ایران و کشورهای منطقه به سطح قابل قبولی نرسیده‌است. ایران و کشورهای جنوب خلیج فارس چه از لحاظ اقتصادی و تجاری و چه از لحاظ تبادل‌های فرهنگی، سیاسی و دیپلماتیک همچنان ظرفیت‌های استفاده‌نشده زیادی دارد. احمدی می‌گوید: «روابط ایران و کشورهای عربی هنوز به اندازه کافی پیشرفت نکرده است و نوعی روابط نه‌چندان گرم میان ایران و کشورهای عربی برقرار است.» این دیپلمات بازنشسته می‌گوید: «دورنمای تحولات در خاورمیانه مبهم است. امروز امارات متحده عربی و بحرین در چارچوب توافق‌های ابراهیم با اسرائیل رابطه دیپلماتیک دارند و همکاری‌های تجاری و حتی امنیتی انجام می‌دهند. انتظار می‌رود که عربستان هم به این معاهده بپیوندد. اگر چنین دورنمایی وجود داشته‌باشد، همواره این احتمال باقی می‌ماند که با توجه به مشکلات ایران و اسرائیل تنش میان ایران و عربستان سعودی بالا بگیرد. در چنین شرایطی همکاری در کنسرسیوم غنی‌سازی با این سطح حساسیت امنیتی و فنی، در دوران تنش چه وضعیتی پیدا خواهد کرد؟»

کارشناسان تأکید می‌کنند که ایجاد یک سازوکار همکاری مشترک برای غنی‌سازی اورانیوم و صنعت هسته‌ای نیازمند رابطه حسنه‌پایدار و قابل پیش‌بینی است. کوروش احمدی می‌گوید: «به هر حال ایران و عربستان سعودی سیاست خارجی مشخصی دارند و خطوط قرمزی دارند که در هر شرایطی ممکن است با یکدیگر دچار مشکل شوند.» کشورهای عربی خلیج فارس همکاری نزدیک‌تر و دوستی پایدارتری با یکدیگر دارند و شاید در صورت قرار گرفتن تجهیزات و تأسیسات غنی‌سازی در خاک یک کشور عربی، تمایل اعراب برای پیوستن به چنین کنسرسیومی بیشتر باشد. کوروش احمدی معتقد است: «اگر تأسیسات غنی‌سازی در خاک ایران باشد، ترغیب کشورهای عربی برای پیوستن به چنین برنامه‌ای چندان ساده نیست، اما اگر این تجهیزات و تأسیسات کنسرسیوم در خاک یک کشور عربی باشد آنگاه شرایط برای پذیرش عضویت کشورهای عربی راحت‌تر است. در این شرایط کشورهای عربی احساس بهتری خواهند داشت و اینگونه تصور می‌کنند که اقدامات هسته‌ای در چارچوب حاکمیت خودشان انجام می‌شود و احتمال اثرگذاری تنش‌ها و

زیاد است. اگر چنین همکاری‌ای شکل بگیرد، ایران وضعیت سلطه‌ای هژمون خواهد داشت، چراکه دست ایران به لحاظ فنی و علمی پر است. ایران در زمینه غنی‌سازی اساساً در سطح متفاوتی از دیگر کشورهای منطقه است، ایران الان در سطح ۶۰ درصد غنی‌سازی می‌کند.

افرادی که معتقدند کنسرسیوم غنی‌سازی میان ایران و کشورهای عربی یک ایده عملی است، به باور من نه به جنبه ژئوپلیتیک موضوع فکر کرده‌اند نه به مسائل امنیتی و فناوری. به اعتقاد من افرادی که عملی بودن این ایده را مطرح می‌کنند، به فرهنگ و توازن و پهنه ژئوپلیتیکی منطقه و نقاط ضعف این ایده دانشگاهی که بعضاً برشمرده توجه ندارند و با کمی خوشبین هستند.

▼ کنسرسیوم در جزایر؟

ایده دیگری که در شبکه‌های اجتماعی رایج شد و در افکار عمومی خیلی منتشر شده است، ایده قرار گرفتن تأسیسات هسته‌ای ایران در جزایر ایرانی خلیج فارس است. گفته می‌شود که این ایده از سوی یک استاد دانشگاه آمریکایی مطرح شده است، ولی در شبکه‌های اجتماعی به عنوان یک ابتکار مذاکره‌ای شایع شده است.

به عنوان فردی که در دوران خدمت به عنوان استاندار، در ۱۳ جزیره ایرانی نظارت می‌کردم و به شرایط منطقه آشنا هستم، معتقدم که این ایده بسیار خطرناک است! تأسیسات هسته‌ای اگر در سرزمین اصلی قرار داشته‌باشد، شاید محذوریتهایی برای حمله به آن وجود داشته‌باشد. در دفاع از سرزمین اصلی می‌توان یکسری خاکریزها چه نرم‌افزاری و چه سخت‌افزاری ایجاد نمود. اما جزایر چنین ویژگی‌ای ندارند. به ویژه جزایری که ادعاهایی نسبت به آن وجود دارد، قطعاً کسی رضایت نخواهد داد. اما حتی انتخاب جزیره‌ای مثل جزیره قشم هم غیرمنطقی است، چراکه آسیب‌پذیرترین مکان برای قرار گرفتن چنین تأسیسات حساسی است. شاید برخی از این پیشنهادها نتیجه تفاوت‌های فرهنگی باشد. برای مثال فرهنگ سیاسی آمریکا و اروپا امروز در زمینه همکاری ملت‌ها، تفاوت‌های عمیقی با فرهنگ سیاسی خاورمیانه‌ای دارد. اگر زمانی منطقه ما پیشرفت کند و مانند اروپا که بعد از ۴۰۰ سال جنگ منطقه‌ای به یک ثبات و توازن در قالب اتحادیه اروپا برسد، شاید آن زمان امکان استفاده تأسیسات مشترک در منطقه میسر شود. بدون تردید استفاده از جزایر برای تأسیسات غنی‌سازی به لحاظ امنیتی و حفاظتی بسیار اقدام خطرناکی برای ما است.